

KÖNYVTÁRI NAPOK, '96

Amikor a megye könyvtárosai a József Attila Megyei Könyvtár szervezésében 1972-ben arra az ötletre jutottak, hogy könyvtári hetet rendeznek, aligha gondolták, hogy egy olyan sorozatot kezdenek, amely - talán nem túlzás - egyedülálló a magyar könyvtárügyben. Pedig az alapgondolat egyszerű: néhány napon át ráirányítani a közvélemény, a sajtó figyelmét a könyvtári munkára, arra a nemes, de sokszor visszhangtalan tevékenységre, amit nap mint nap végzünk. Ha már a társadalmi presztízsrangsor végén kullogunk (az értelmiségi foglalkozások között), legalább mi magunk próbáljuk - Münchhausen módjára - saját hajunknál fogva kihúzni magunkat a posványból.

Idén jubilálunk. A 25. alkalommal kerül sor a rendezvényre. Ha egy gondolat, egy ötlet ilyen sokáig képes fennmaradni, akkor már kimondhatjuk: életképes volt. Sőt azt is hozzátehetjük: jövője is van. Ez egyúttal azt az optimista következtetést is tartalmazza: az ügynek van jövője, amit képvisel.

Nem kívánjuk önmagunkat a kelletténél jobban ünnepelni, ezért itt mindössze annyit teszünk, hogy felsoroljuk azokat a témákat, amelyek köré csoportosultak az eddigi rendezvények. Ugyanis kezdettől fogva az jellemezte ezeket a alkalmakat, hogy volt egy központi gondolata az adott hétnek, amit a rendezők igyekeztek sokoldalúan körüljárni. Természetesen nem szabad csodálkozni, hogy ezek a címek, témák magukon viselték a kor bélyegét. De visszatekintve, a korabeli tudósításokat olvasva megállapíthatjuk, hogy a politizáló megfogalmazások mögött is szakmai tartalmú volt.

Íme tehát az eddigi — és az idej — alapgondolatok:

1. 1972. A könyv nemzetközi éve és a könyvtárak
2. 1973. Ötszáz éves a magyar könyvnyomtatás
3. 1974. 25 éves a szocialista közművelődési könyvtárügy
4. 1975. A tanácsok a könyvtárakért (25 éves a tanácsrendszer)
5. 1976. A könyvtárak köszöntik az olvasót (az olvasók és a könyvtárak kapcsolata)
6. 1977. 25 éves a József Attila Megyei Könyvtár
7. 1978. A Nemzetközi Gyermekév és a könyvtárak
8. 1979. 20 éves a szakszervezeti könyvtári
9. hálózat
10. 1980. A társadalomtudományi információszolgáltatás lehetőségei
11. 1981. A könyvtár a közművelődésben
12. 1982. Módszertani munka a könyvtárakban
13. 1983. A tanácsi, a szakszervezeti és az iskolai könyvtárhálózat
14. 1984. A hátrányos helyzetűek könyvtári gondozása
15. 1985. A könyv, könyvtár, olvasás 40 éve — a felszabadulás jegyében
16. 1986. Előtérben az iskolai könyvtári hálózat
17. 1987. A honismereti mozgalom és a könyvtárak kapcsolata
18. 1988. Művészeti és irodalmi nevelés az új médiák korában
19. 1989. Mi a könyvtár most? A könyvtár legyen a közösség dolgozószobája!
20. 1990. A magyarság és a nemzetiségek - hungarikák
21. 1991. A kultúra ára
22. 1992. Könyvtár és könyvkiadás
1993. Könyvtári értékvédelem —

23. 1994. Információ — információszolgáltatás a könyvtárakban
 24. 1995. Összefogás a könyvtárakért (országos akcióba illeszkedve)
 25. 1996. Miért nem(csak) könyvtár a könyvtár; avagy: milyen szolgáltatások várhatók el a könyvtárosoktól?
 Mondhatnánk a költővel: "Ez jó mulatság, férfi munka volt!"

Kívánunk mindannyiunknak, önmagunknak további erőt, egészséget, lelkesedést és - hogy ne legyünk maximalisták — legalább még 25 Könyvtári Napokat.

Tudósítások az idej eseményekről:

1996. okt. 14. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár

A fenntartó képviselője, Rudlof Tibor megyei főjegyző megnyitójában biztosította a könyvtárosokat, hogy tisztában vannak a könyvtárak fontosságával, a megyei könyvtárnak azokkal a feladataival, amelyeket a megyében el kell (kellene) látnia, de a komoly anyagi nehézségekkel is. Értékelte, hogy a megyei könyvtár pályázatokkal - sikeres pályázatokkal! - próbál magán segíteni, és elismerte, hogy ez nem oldja meg a pénzügyi problémákat.

Skaliczky Judit előadását két kérdés köré rendezte: mit jelent ma az a fogalom, intézmény, hogy könyvtár, milyen feltételek szükségesek a túléléshez? Az első jó alkalom volt arra, hogy megnyugtasson: könyvtár nélkül az információs társadalom megvalósíthatatlan, a tervezett új oktatási struktúra kialakítása is elképzelhetetlen, valamint a múlt és jövő összekapcsolásában betöltött szerepe is nélkülözhetetlenné teszi az intézményt.

A túlélésnek ugyanakkor az is alapvető feltétele, hogy követni tudjuk a változásokat. És ez ismét továbbgondolásra érdemes kérdés: milyen változásokat? A rendszerváltással megváltozott az a társadalmi, gazdasági, politikai környezet, amelyben az intézmény és használói élnek. Újra kell gondolni a könyvtári feladatokat is, amelyek az új könyvtári törvényben remélhetőleg meg-

fogalmazódnak. Amit azonban mindig helyben kell érzékelni, az az állampolgári igény, amit a használók képviselnek. Tulajdonképpen ennek köszönhető az újabban megjelent szolgáltatások: az üzleti, helyi, önkormányzati információk nyújtása, speciális szolgáltatások, mint például a hangoskönyvek kölcsönzése. Végül szót ejtett az egész folyamatban kulcsfontosságú szerepet játszó könyvtárosról — mint értelmiségiről — is.

Skaliczky Judit után Fűrész József, az Alfadat Kft. ügyvezető igazgatója, a megyei iparkamara informatikai bizottságának vezetője fogalmazta meg, hogy a használó mit vár a könyvtártól, hogyan képzelel el egy informatikus szakember a korszerű könyvtárat. Hitelessé tette mondanivalóját a valóban könyvtárhasználatot tanúsító példák sora. Ugyanakkor elgondolkodtató volt, hogy olyan lehetőséget, szolgáltatást is igényelt, ami emberemlékezet óta létezik minden könyvtárban. (Talán nem ártana folyamatosan reklámozni a triviális szolgáltatásokat is.) A felvázolt kép pedig — talán mert nélkülözötte a szakmai zsargont - újszerű és üdítő volt.

A következő korreferátor, Csige József, a Vállalkozásfejlesztési Központ vezetője még gyakorlatiasabb volt, amikor beszámolt arról, hogy ők mit tudtak segíteni a megyei könyvtárnak és a többi olyan intézménynek, amelyek vállalják a főleg kisvállalkozók információval való ellátását. Minden jelenlévőnek hasznos volt, hogy azt is megismerhettük, ők milyen információkat tudnak szolgáltatni a hozzájuk fordulóknak.

Délután, némi szendvics és kávé elfogyasztása után, került sor - immár a sajtó képviselőinek jelenlétében - a megyei könyvtár 1996-os évkönyvének bemutatására. Nagyon reméljük, hogy az olvasása is olyan érdekes lesz, mint amilyenre a szerkesztők szerint sikeredett.

A kitartó résztvevők ezután ismerkedhettek meg a könyvtár régi és új számítógépes szolgáltatásaival, valamint az új szakrészleggel, amely a vállalkozók információs igényeit hivatott kielégíteni. Ez volt az a pont, ahol a program észrevétlenül kötetlen eszmecserévé alakult át. A megváltozott könyvtárhasználói igények egyik új területe

a vállalkozások indításához, működtetéséhez szükséges információk és szakirodalom megszerzése. A vállalkozók számára nélkülözhetetlen adattárak, szakkönyvek, jogszabálygyűjtemények olvasótermi példányai képezik a vállalkozói könyvtár dokumentumállományát. Itt helyeztük el a *Céglöny* legfrissebb számait, a *Magyar Közlöny* és a *Pénzügyi Közlöny* 5 évre visszamenő és kurrens példányait. A folyóiratokról az olvasókat címlapmásolatok tájékoztatják, amelyek a folyóiratolvasóban állnak rendelkezésre. A vállalkozói könyvtár része két multimédiás számítógép, amelyeken a *Magyar Törvénytár*, a *Pressdok* és az OMIKK CD, valamint a Microsoft 1995. évi akciójában kapott CD ROM-ok használhatók. Szövegszerkesztőt (WORD) és táblázatkezelőt (EXCEL) is használhatnak olvasóink. A vállalkozói könyvtár kialakításában (polc, számítógépek, dokumentumok) a Vállalkozásfejlesztési Alapítvány Komárom-Esztergom megyei központja támogatta könyvtárunkat. Az intézmények közötti együttműködési szerződés a vállalkozói könyvtár továbbépítésének biztos alapja.

Délután kulturális csemegét kínáltunk könyvtárosoknak és olvasóknak egyaránt. A Keresztény Pedagógus Kamarával közös rendezvényen Jelenits István tartott előadást Pilinszky Jánosról.

1996. okt. 16, Komárom, Jókai Mór Városi Könyvtár

A jelenlévőket Halász Károly, a komáromi önkormányzat intézményi titkára köszöntötte. Méltatta a Textlib számítógépes rendszerre való átállást, és elmondta, hogy a könyvtár fejlesztésére vonatkozó tervdokumentáció is elkészült. Ebben az új épület mellett az állománygyarapítás és gépesítés is szerepel.

Ezután került sor a szakmai bemutatókra. Horváth Veronika könyvtárvezető ismertette az átállás történetét, méltatva a kollégák hozzáállását a szokatlan, újszerű munkához. György Károlyné tartott gyakorlati bemutatót a Textlib működéséről. A bemutató élénk érdeklődést keltett, hiszen a rend-

szel bevezetése mindenütt a közeljövő feladata.

Török Csaba, a könyvtár számítógépes rendszergazdája, Internet-bemutatót tartott. Hozzátette, hogy az olvasók még nem használhatják, ehhez további telefonvonalra lenne szükség.

A bemutatókat hozzászólások követték. "Mért nem(csak) könyvtár a könyvtár?" - erről mondta el a tatai tapasztalatokat Schenk Lászlóné, az esztergomiakat dr. Bárdos Istvánné, az oroszlányiakat Szabolcsné Mészáros Éva.

Itt került sor a Magyar Könyvtárosok Egyesülete megyei szervezetének taggyűlésére. Horváth Veronika elnök számolt be az elmúlt két év munkájáról. Elmondta, hogy a szervezet fő célja a tagok segítése a szakmai ismeretek bővítésében. Ez elsősorban a számítógépes tanfolyamokon való részvétel támogatását jelentette, illetve a vándorgyűléseken való megjelenés finanszírozását. Az egyesület részt vett az "Összefogás a könyvtárakért" akcióban, közös álláspontot alakítottak ki a készülő könyvtári törvényről. Szó esett az egyesület gazdasági helyzetéről, a pályázatokon elnyert pénzekről is.

A beszámolót a tagság egyhangúlag elfogadta.

Megválasztották a Magyar Könyvtárosok Egyesülete novemberi küldöttértekezletére a küldötteket: dr. Bárdos Istvánnét és Pappné Németh Erikát. Póttagok: Cserődi Attiláné és Rátvai Miklósné. Testületi tagként Horváth Veronika és Szabolcsné Mészáros Éva is részt vesznek a küldöttgyűlésen.

Tájékoztató hangzott el a jövő évi vándorgyűlésről, illetve felmerült egy egyesületi kirándulás lehetősége (Ópusztaszerre).

Az összejövetel a már hagyományos "fehér asztal melletti" találkozóval zárult.

1996. okt. 17, Tata, Móricz Zsigmond Városi Könyvtár

Folytatódott az eszmecsere: Mért nem (csak) könyvtár a könyvtár?

Az egyik megközelítési mód a vállalkozói, gazdasági, üzleti információk felé való elfordulás. Erre az országban néhány példa

már van. A másik megközelítési mód, hogy a közkönyvtár egyfajta "szociális intézmény", ahova hidegebb időszakban a hátrányos helyzetű állampolgárok is behúzódnak. De ezeken túl "szerkesztőség", civil szervezetek "támogatója", rendezvények koordinátora, kiadó, szellemi műhely és még sorolhatnánk, hogy milyen feladatok "hárulnak" egy közkönyvtárra. Kell ez? Jogos a kérdés, hiszen ez az a típusú intézmény, melyet elvileg az állampolgárok adóiból, egyéb befizetéseiből "kell" fenntartani. Jogos a kérdés felvetése olyan értelemben is, hogy tulajdonképpen maguk az olvasók, könyvtárhasználók veszik igénybe. Könyvtárhasználó a személy, a civil szervezet, egy képviselő-testület, egy hivatal - mindaz, aki (amely) információért, könyvért fordul az intézményhez.

És hogyan csinálják Veszprémben, Budakeszin? Erre a kérdésre kaptak választ az érdeklődők a tatai rendezvényen. Maliszka Károlyné, a veszprémi megyei könyvtár Információs Irodájának vezetője számolt be az indulás nehézségeiről és a következő időszak sikereiről. A könyvtárosok számára úgy tűnt, hogy a veszprémi példa klasszikus eset, melyre egyrészt fel kell készülni, vagy adott esetben követendő példa lehet. Nem nevezhetjük még nyugat-európai értelemben vett információs központnak, de hosszú és fárasztó munkával elérhetővé válhat ez a példa sokak számára. Milyen akadályok vannak? Egyrészt személyi, másrészt tárgyi (eszköz), harmadrészt pénzügyi feltételek kellene. Sok esetben pedig nem a pénz vagy a személy hiányzik e sorból. Több településen, kisebb-nagyobb városban az információk hozzáférhetőek, a vállalkozók érzik az iroda, a könyvtár jelentőségét. A különböző kamarák is több esetben partnerek. A könyvtár információs központként való elismertsége azonban több rétegnél, de akár hivatalnál is még hiányzik. A veszprémi példa több szempontból jó példa, de egyben hasonlít az ún. állatorvosi ló esetéhez, ám a kollégák a gyógyítás módjait, szereit keresik.

Más az eset Budakeszin, melyről Nagy Ferenc igazgató beszélt. Itt tulajdonképpen az általános könyvtári szolgáltatásokból "nőtt ki" az információs szolgálat. A kezdet

egy "véletlenhez" kapcsolódik a pénzügy területén, majd folytatódott az ún. közhasznú információkkal, ma pedig már komoly szintre fejlesztették az elérhető adatbázisokat, külső kapcsolatot építettek ki. Ma már mindkét helyen azon gondolkodnak, hogy meglévő számítástechnikai eszközeiket korszerűbbé tegyék, fejlesztéseken törik a fejüket, és azon fáradoznak, hogy az intézményhez fordulók a lehető leggyorsabban a lehető legpontosabb adatokat kapják meg. A könyvtárak számára ez a fejlődés útja, de a kettős, vagy éppen a többszörös elvárásoknak megfelelően a helyes arányokat könyvtár és információs központ között meg kell találni. Könyvtár? Információs központ? Döntse el az olvasó, vegye igénybe a mind szélesebb körű lehetőségeket, szolgáltatásokat, olvasson, szórakozzon, informálódjon. Egy biztos, a könyvtárosok szeretnének minden kihívásnak megfelelni: szívügyüknek tekintik a "szociális melegedőt", az "információs központot" is, de a klasszikus szolgáltatásokat is szívesen végzik. A tudósításokat írták:

Schmidt József
Herczigné Mlakár Erzsébet
Pappné Németh Erika
Horváth Veronika
Rátvai Miklósné
Gyüsi László

**"KEDVES HAZA EZ NÉPÉNEK,
MERT ÁLDOTT S KELLEMEK, S A
NÉP HITE SZERINT IS, LEGSZEBB A
MEGYÉBEN."**

E mondatot idézte Kerti Katalin polgármester asszony Fényes Elektől, és egyben bocsánatot is kért a megye más városaiból érkezett kollégáktól, hogy egy kicsit haza húzott a szíve. De talán bocsánatos "bűn", ha hozzátesszük azt is, hogy ez a mondat a Helyismereti Könyvtárosok III. Országos Tanácskozásának megnyitóján hangzott el. De ezt a gondolatot idézte beszámolójának címében Kéglí Ferenc (OSZK) kollégánk is.

Mint arról e tájékoztató lapjain már olvashatták a kedves kollégák: 1966. július 17-19. között Tata adott otthont az ország

és az országon túli helyismereti könyvtárosoknak, hogy a miliecentenárium jegyében a helyismereti településtörténeti monográfiákról, a személyi bibliográfiákról, bio-bibliográfiákról folytassanak tudományos tanácskozást. Vác, majd Sopron után Tatán került megrendezésre az MKE Bibliográfiai Szekciója, Helyismereti Könyvtárosok Szervezete már szinte hagyományosnak tekinthető éves tudományos tanácskozása a tatai városi könyvtár közreműködésével, melynek témáját, előadásait még folytatták a debreceni vándorgyűlésen is. Ugyancsak hagyomány már, hogy ezeken a tanácskozásokon külföldi vendégek is részt vesznek. Angliából, a helyismereti testvérszervezettől Penny Ward volt vendégünk és előadónk, Marosvásárhelyről Fülöp Mária, aki egy kedves fiatal kolléganőjét, Szász Annát is elhozta, Muraszombatról Papp József, és egy nap az előadásokon részt vettek dunaszerdahelyi kollégáink is Hodossy Dezső vezetésével. Jelezték részvételi szándékukat a kassai kollégák is, de ők sajnos valamilyen oknál fogva nem érkeztek meg. Ennek ellenére Szlovákia sem maradt ki a programból, mert szakmai kíséző programként szerepelt a Komárom északi részével való ismerkedés (szerb templom, Jókai, Lehár kiállítás és ház, séta a Nádor utcán, a belvárosban stb.), melyben segítségünkre volt Mácza Mihály. A dél-komáromi kirándulás keretében a monostori erőddel ismerkedhettek meg a kollégák, akiknek szinte a szó szoros értelmében megdöbbentő volt ez az építészeti "csoda" - különösen Asbóth Zsolt "meséi", előadásai alapján. (Tulajdonképpen ez az erődrendszer is nemzetközi, és nemcsak most, hanem létrejöttének pillanatában, és "kihasználtságában" is.) Talán megbocsátják a kollégák, hogy egy tudományos tanácskozás beszámolóját egy kirándulás élményeivel kezdem, de a gondolatok fűzése így "diktálta".

A tanácskozás résztvevőit köszöntötte még - dr. Kovács György Zoltán elnök úr távollétében - Virág Jenő főtanácsos és Tóth András országgyűlési képviselő, gimnáziumi igazgató. A kollégák által korábban ismert, tervezett program egy-két előadó kivételével végül is megvalósult. Az első nap nyitó előadását dr. Csiffáry Gergely (Eger, Megyei

Levéltár) tartotta a helytörténeti kutatás levéltári, könyvtári és múzeumi forrásainak "számbavételével". Szívesen utalt egyik "eredeti, tervezett előadónk" megállapítására, mely szerint nem lehet országos történetet, monográfiát elkészíteni a helytörténeti munkák ismerete, felhasználása nélkül.

Tulajdonképpen e témát fejtette ki előadásában Penny Ward is, aki Margate, Ramsgate és Broadstairs települések helyismereti könyvtárosaként a nagy-britanniai helyismereti monográfiákról adott átfogó tájékoztatást. Megtudhattuk — Gáncsné Nagy Erzsébet fordításának segítségével —, hogy Angliában az amatőrök és a tudományos kutatók élesebben különülnek el, mint nálunk. Az utóbbi időben pedig megnőtt az ún. nemhivatásos kiadók által megjelenő helytörténeti kiadványok száma. A mai Komárom-Esztergom megye és néhány településének monográfiáiról szólt — helyenként kritikával, sőt önkritikával is élve — dr. Körmendi Géza. Idő hiányában dr. Varga Gyula előadása (dr. Bényei Miklós tolmácsolásában) csak pénteken hangzott el. Sajnálatos, hogy más elfoglaltság, illetve egy intézmény költözködése miatt nem hallhattunk Fejér megye településeinek monográfiáiról, pedig értékes, érdekes munkák születtek, születnek a megyében és a különböző településeken. (Reméljük, hogy a készülő kötetben olvashatunk e témáról is egy tanulmányt.) A nap végén került sor a majki műemlékegyüttesnél tett kirándulás után a már hagyományosnak tekinthető baráti találkozóra, ahol ugyancsak hagyományosan adtuk át külföldi vendégeinknek ajándékaikat: Csiszár József fazekasmester tálát és kancsóját, a polgármester asszony angol nyelvű, Tatáról szóló videokazettáját és egyéb apróságot, valamint Lévai Ádám grafikus művész néhány munkáját (ex libriseket, melyek a Pro Bibliotheca Totis Alapítványon keresztül kerültek vendégeinkhez). A szervezők úgy gondolták, hogy a tanácskozás szakmai programjában sokat segítő két szekcióelnököt is meglepik egy-egy aprósággal: így egy Vácon, 1913-ban kiadott könyvet Mándli Gyula, a *Debreceni Szemle* 1942. évi bekötött példányait pedig dr. Bényei Miklós vehette át.

Csütörtökön délelőtt *A helyismereti és egyéb bibliográfiák mini a kutatások forrásai* című téma "vitaindítójaként" Bényei Miklós az 1948 és 1995 között keletkezett, önállóan vagy rejtetten megjelent településtörténeti bibliográfiák tartalmi-módszertani jellemzőit foglalta össze. Rámutatott arra is, hogy egyelőre nincs egységesített helyismereti tárgyszórendszerünk, és ezt a problémát legfeljebb egy másik tanácskozás során "orvosolhatnánk", tehetnénk viszonylag egységessé. Nagyon jó és élvezetes volt hallgatni Lisztes László előadását, melyben egy sikeres vállalkozásról: az *Ezer írás az Alföldről* című munkáról, készítéséről számolt be. Dr. Fülöp Éva, a programban meghirdetett Tarába Máriát helyettesítve, az ő korábbi tanulmányainak felhasználásával foglalta össze a magyar mezőgazdasági könyvészet történetét. Ezután ismét egy nem könyvtáros beszélt, egy kicsit a felhasználók oldaláról is tekintve, saját szakterületéből kiindulva a néprajzi bibliográfiáknak a kutatásban való szerepéről. Ezek után ismertette Nagy Zoltán a *Millecentenáriumi hírlapok mikrofilmen az Országos Széchenyi Könyvtárban* c. kiadványt, mely ugyancsak segíti a helytörténeti kutatást. A délutáni előadások pedig már a személyi bibliográfiák, biográfiák témája köréből hangzottak el. Bevezető előadásában Gyuris György a könyvtári gyakorlatban jelentős helyet elfoglaló bibliográfia-típus fajtáit és készítésének módszertani sajátosságait elemezte. Ezt követően egyes "műhelyek" mutatkoztak be: dr. Kovás Ilona a MikroIsis adatbázis-kezelő segítségével működő *Hungarika Névkatasztert* ismertette, Nagy Éva (BDMK, Szhely) a *Vasi életrajzi bibliográfiák* című sorozat kutatói munkában betöltött szerepéről, felhasználásáról számolt be. Laki Lukács László a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében készült és különböző színvonalat képviselő munkákról adott részletes és átfogó tájékoztatást; Kertész Károly a tapolcai könyvtár helyismereti gyűjteményének életrajzi vonatkozású anyagáról, a gyűjtés szempontjairól beszélt.

Az utolsó nap délelőttjét művelődés- és kultúrtörténeti érdekességeknek "szenteltük". Ennek keretében dr. Fülöp Évát most saját témájáról hallhattuk: az uradalomtörté-

neti monográfiák histográfiájáról szöveg, mint a monográfiák egyik érdekes és kevésbé ismert válfajáról, amelyek ugyancsak sok adalékot adhatnak a helytörténettel foglalkozó kutatók számára. Dr. Ravasz Éva a 100 évvel ezelőtt bevezetett polgári anyakönyvvezetésről, annak "buktatóiról" tartott előadást, kiegészítve a korabeli sajtóban olvasható visszhangokkal. Dr. Horváth Géza Komárom 1850-1890 közötti nyomdászatának néhány érdekességére hívta fel a figyelmet, Fűrészné Molnár Anikó dolgozata pedig Komárom-Esztergom megye elemi iskoláinak történeti dokumentumairól, tárgyi emlékeiről szöveg.

Az előadásokat követő hozzászólásokban, vitákon ismét felmerült a MikroIsis, illetve a Textar rendszer különbözőségéből adódó probléma. Állásfoglalás született arról, hogy egy szűkebb szakmai csoport vizsgálja meg e rendszerek helyismeretben való használhatóságát, a gyűjtemények feltárási lehetőségeit. Penny Ward kellemes gesztusként egy 1934-ben megjelent kötetet — könyvtárának helyismereti katalógusát — ajándékozott a Helyismereti Szervezet könyvtára számára. Jóízű nevetéssel fogadtuk azt a megjegyzést, miszerint Penny Ward reméli, hogy az állományból azóta (1934 óta) nem loptak el könyveket, és így a katalógus teljesnek tekinthető.

Az elnöki zárszavakban megfogalmazódtak a következő tanácskozások témakörei. A szervezők, az elnökségek, illetve a rendezést vállaló könyvtár dolga lesz, hogy a felmerült témák közül melyiket részesítik „előnyben”. A következő évi két lehetséges helyszín: Kiskunhalas és Szeged. Reméljük, hogy jövőre újra találkozhatunk, és ismét szellemileg, tapasztalatilag gazdagabbak leszünk.

Tata, 1956. augusztus

Gyüsi László
igazgató

P.S. A szervezők, a lebonyolítók nevében szeretnénk külön köszönetet mondani mindazoknak, akik anyagilag, vagy más módon támogatták e tanácskozás létrejöttét, sikeres lefolyását.

MEGÚJULT A JÓKAI MOR VÁROSI KÖNYVTÁR

Várják a kölcsönzőket

Az őszi elejéig zárva tartott Komáromban a könyvtár. Az elnézést kérő tábla hirdette: komoly megújulás előtt áll a bibliotéka. Erről kérdeztük Horváth Veronikát, a könyvtár igazgatóját és Török Csabát, az intézmény számítógép-rendszergazdáját. H. V.: Elkezdtük a számítógépes átállást: könyvtárunk egy olyan korszakba érkezett, amikor már szélesebb körben kell nálunk is a számítógépet alkalmazni. A nyár folyamán először a könyveket láttuk el vonalkóddal, illetve a könyvtári állományunkat honosítottuk egy bizonyos mennyiségig.

- Mit jelent ez konkrétan?

T.Cs.: Felismerve a számítógép könyvtárbeli jelentőségét, létrejött egy könyvtári egyesülés, amelynek célkitűzése egy egységes könyvtári rendszer kialakítása volt. Ezt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban kidolgozott ún. TEXTLIB rendszerre dolgozták. Jó néhány könyvtár kapcsolódott be, bár a lassú fejlesztés miatt egyes intézmények más rendszert vettek be. A TEXTLIB folyamatosan fejlődő rendszer, az új modulokat, amint elkészülnek, probléma nélkül be tudjuk illeszteni. Nálunk egy szerverből és három munkaállomásból áll jelenleg a számítógép-rendszer.

- Milyen hasznát látják majd az olvasók a számítógépes rendszernek?

- T. Cs. Ahogy fejlődnek az információhordozók, úgy fejlődniük kell a könyvtáraknak is. Most, amikor a multimédia korát éljük, a legtöbb könyvtár már gyűjti az ilyen jellegű anyagokat. Egyelőre "csupán" könyvtárosi munkánkat segítik, így még olvasóink közvetlen hasznát nem látják. Hozzá tudunk kapcsolódni más könyvtárak számítógépen levő anyagaihoz, katalógushoz stb. Egyszerűbbé válik a könyvtárközi kölcsönzés, levelezés, azaz más könyvtárakkal való kapcsolattartás. Az InterNet útján fog bonyolódni a Könyvtárellátóval könyvrendelésünk, például részt veszünk a Nemzeti Kulturális Alap pályázatán, szükségünk volna először is újabb telefonvonalakra. Szeretnénk megpályázni egy három gépből álló rendszer

kialakításának lehetőségét: így egy szervergép mellett két másikon az olvasók számára is elérhető lesz az InterNet - önköltséget kell csak érte fizetni.

- H.V.: Ez alatt a két hónap alatt a könyvtár dolgozói megtanulták a számítógép kezelését, a programot megismertük, jó néhányan először ültünk a gép előtt.

s- Nem válhat így személytelenné a könyvtár?

- H.V.:Ettől félok olvasóinknak szeretném elmondani, nem kell tartaniuk a "gépi könyvtár" rémétől. Ennek a munkának végeztével, azt hiszem, még sokkal több lehetőséggel, információval tudunk az olvasóknak szolgáltatni. Egyértelmű ma már, a könyvtáraknak ezen az úton kell tovább haladniuk. Ebben egyetért nálunk mindenki, így saját forrásokból — illetve alapítványi támogatásból — tudjuk fedezni fejlesztésünk költségeit.

— O.K. —

Komárom-Esztergom Megyei Hírlap, szept. 18. 3.1.

25 ÉVES A LÁBATLANI KÖNYVTÁR

A száz falu - száz könyvtár mozgalom keretében, huszonöt évvel ezelőtt nyitották meg Lábatlanon a nagyközségi könyvtárat.

Szabó Ildikótól, a könyvtár vezetőjétől megtudtuk, hogy a különálló épületben működő önkormányzati intézmény Piszkén fiókkönyvtárat működtet. A könyvtár vezetőjén kívül Gere Ferencné gyermekkönyvtáros, Böcs Lászlóné gondnok és nyugdíjas részmunkaidősként Stróber Jánosné gondozza és kínálja olvasásra a 36 ezer könyvet a 430 beiratkozott lábatlaninak. A közeli Petőfi Sándor Általános Iskola könyvtári teendőit is elvégzik.

A könyvtárban korábban hat évig bűvár szakkör is működött. A tizenöt éves néprajzi klub ma is várja az érdeklődőket. A klub vezetője, Nádas Lászlóné a Lábatlanért emléklapokot vehette át Sztankovics Ferenc polgármestertől. Egy érdekes összeállításban egyebek között napilapok és folyóiratok korábbi és legfrissebb számai sorakoztak egymás mellett. A gyűjteményben örömmel fedeztük fel a megyei sajtót demonstráló *24 Órát*. Láthattuk a könyvtár 1. sorszámmal

beiktatott könyvét, a *Nevető magyar deka-meront*, amely ma is kikölcsönözhető.

24 Óra, okt. 5. 2.1.

SÉTA INFORMÁCIÓS GYALOGÖSVÉNYEINKEN (részlet)

Néhány évvel ezelőtt az ember, ha nagyon keresett, talált az országban néhány könyvtárost, akivel szót lehetett váltani az egyetemes emberi kultúráról, a könyvtár értékmentő szerepéről, az értelmiségi lét összetevőiről. Mára legfeljebb a különböző túlélési stratégiákról, pénzszerzési akciókról hajlandóak beszélni, a dörzsöltebbje pedig a menedzsmentről, a marketingről és a dizájnról. Nagyfalusi Tibor, az esztergomi városi könyvtár igazgatója például korábban még így fogalmazott: "Nekem dolgozószobám a könyvtár, ahol az általános emberi kultúra közvetítése a legbiztosabb értékek alapján, a legszemélyesebben és a legmódszeresebben folyik". Napjainkban őt is leginkább a túlélés foglalkoztatja. Mit lehet ilyen nehéz időkben tenni, amikor sem központi támogatásra nem számíthatunk, sem a helyi önkormányzatnak nincs pénze fejlesztésre? Megpróbáltam a legközvetlenebb védelmet megszervezni, olyképp, hogy benne legyek az önkormányzatban. Ez a

törekvésem sikerült, én lettem a kulturális bizottság elnöke. Az elnöki pozíciómmal élve arra törekedtem, hogy megússzuk. Nagyon sok akciót vissza kellett vernem, mert a bizottságban többségben voltak a technokraták, a humán szakemberekkel szemben. A legtöbb akciónak az volt a kiindulópontja, hogy drága a könyvtár. Mitől drága? Sokan vannak, sokat fordítanak állománygyarapításra. Ezeket a támadásokat nem volt nehéz leszerelni, arra lehetett hivatkozni, hogy a könyvtári szolgáltatás ellátása kötelező feladat, és a kultúra olyan szerves történelmi folyamat, amelyben ha eljegylenek egy eret, akkor pótolhatatlan károsodások jönnek létre. Ezt nagyon sokszor el kellett magyaráznom az önkormányzatnak; nem akarták megérteni. Azt is nehéz volt elhitetni velük, hogy felelős véleményt csak úgy lehet alkotni valamiről, ha megfelelő információval rendelkeznek. Az egyszerű polgárnak még nehezebb megmagyarázni, hogy szükség van a véleményére, még akkor is, ha ez ügyben már sok csalódás érte. A könyvtár tehát egyrészt információs bázis, amelynek naprakész ismeretanyaggal kell rendelkeznie. Másrészt még ezekben a nehéz időkben is segítenie kell a civil társadalom önszerveződését: az értelmiségi módon gondolkozó emberek szellemi műhelyévé vált kell válnia.

Vidra Szabolcs

{Élet és Irodalom, szept. 20. 24.1.)

Szerkesztik: ifj. Gyüszli László, Tata, Móricz Zsigmond Városi Könyvtár
ifj. Horváth Géza, József Attila Megyei Könyvtár
Kelecsényi Péterné, József Attila Megyei Könyvtár
Takács Anna, Tatabánya, Városi Könyvtár
Tanczémé Jakus Emőke, Tata, Kőkúti Általános Iskola

Kiadja a József Attila Megyei Könyvtár, Tatabánya, Fő tér 2.
Felelős kiadó: dr. Monostori Imre igazgató
Felelős szerkesztő: Schmidt József
ISSN 1218 9278
Tb.MK.S-69/1996.